

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของครอบครัวที่มีผู้ปกครองที่ไม่ใช่
บิดา มารดา
ชื่อผู้เขียน นางสาวแรมจันทร์ แลสันกลาง
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัตน์ ไวยกุล ประธานกรรมการ
อาจารย์รัชฎาญจน์ ทองถาวร กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม์ จันทน์หอม กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการ
อบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในจังหวัดพะเยาของครอบครัวที่มีผู้ปกครองที่ไม่ใช่บิดา มารดา โดยใช้เทคนิค
การวิจัยวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาครอบครัวที่มีผู้ปกครองที่ไม่ใช่บิดา มารดาทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูเด็ก
ปฐมวัยเป็นกรณีศึกษา จำนวน 6 ครอบครัว เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบบันทึก
ข้อมูลภาคสนาม ใช้ในการบันทึกข้อมูลจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วมและการ
สัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และแบบวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการ
วิเคราะห์ส่วนประกอบและการเปรียบเทียบข้อมูล นำเสนอข้อค้นพบอย่างละเอียดด้วยการอธิบาย
ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผู้ปกครองทุกครอบครัวเป็นปู่ ย่า หรือตา ยายของเด็ก ผู้ปกครองให้ความสำคัญในการ
ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายในเรื่องการจัดเตรียมอาหารให้เด็ก การนอนหลับพักผ่อน การออก
กำลังกาย และการดูแลสุขภาพความสะอาดของร่างกาย เด็กได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดจาก
ผู้ปกครองและยึดเอาผู้ปกครองที่เลี้ยงดูเสมือน บิดา มารดาของตน ผู้ปกครองให้ความรัก ตามใจและ
ช่วยเหลือเด็กมากเกินไปทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่เอาแต่ใจตนเองไม่มีเหตุผล ในเรื่องการสอน
คุณธรรม การฝึกอบรมมารยาทต่าง ๆ การสร้างสุขนิสัยที่ดีให้แก่เด็กนั้นพบน้อยมากและไม่สม่ำเสมอ
เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวจากการเล่น การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ การสังเกต

และเลียนแบบการกระทำของผู้ปกครองและบุคคลใกล้ชิด ผู้ปกครองจัดสภาพแวดล้อม สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ไว้มาก

ก. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครอบครัวที่มีผู้ปกครองที่ไม่ใช่บิดามารดาพบว่า

1. เด็กที่อาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่ไม่ใช่บิดามารดานั้นเป็นเด็กที่บิดามารดาของเด็กหย่าร้างและเด็กที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันแต่บิดามารดาต้องไปทำงานที่อื่น
2. การรับผิดชอบเลี้ยงดูเด็กเป็นของผู้ปกครองทั้งหมด และรูปแบบที่ผู้ปกครองรับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยมีบิดามารดาจริงของเด็กช่วยเหลือด้านการเงิน
3. เด็กยึดตัวแบบเพศจากบิดามารดาและผู้ปกครองที่เลี้ยงดู
4. เด็กมีความรักและผูกพันกับผู้ปกครองมากกว่าบิดามารดาจริง
5. ผู้ปกครองสอนเด็กให้เข้าใจและยอมรับสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัว
6. ผู้ปกครองให้การช่วยเหลือเด็กมากเกินไป

ข. ปัจจัยที่มีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่มีผู้ปกครองที่ไม่ใช่บิดามารดา ได้แก่

1. สถานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองและการให้ความช่วยเหลือจากบิดามารดาของเด็ก
2. บุคลิกภาพของผู้ปกครองและบุคลิกภาพของเด็ก
3. อายุ การศึกษาของผู้ปกครอง
4. การทำงานหาเลี้ยงตนเองและการมีสมาชิกอื่นที่ต้องรับผิดชอบเลี้ยงดู
5. การมีเด็กวัยเดียวกันอยู่ในบ้านและในบริเวณบ้านใกล้เคียง

Thesis Title	Rearing of Preschool Children in Foster Families		
Author	Miss Ramjunt Laesunklang		
M.Ed.	Elementary Education		
Examining committee	Asst. Prof. Dr. Wirat	Waiyakul	Chairman
	Lect. Rajchukarn	Tongthaworn	Member
	Assoc. Prof. Dr. Suthan	Janhom	Member

Abstract

The purposes of this research were to study child - rearing and factors concerning the rearing of preschool children in foster families in Phayao Province. It was qualitative research design to study six foster - preschooler cases .. The instruments used in collecting data included ; 1) field notes -- in observing, non participatory observing, and informal interviewing, and 2) analytical forms . The data were analyzed through componential analysis and comparison techniques, and were presented in descriptive details . The research results were as follows :

All the foster - parents were the children' s own grand parents. They stressed the importance of the children' physical development by providing them with nutritious food preparation, relaxation, exercises, and physical hygiene. The children were well looked after according to the families' economic status so that they treated the foster- parents as their own parents. The foster - parents loved them and let them do as they liked so that they were overprotective, spoiled and unreasonable. They were rarely and inconsistently trained and taught about moral, good manner , and hygiene habit . They learned almost everything through direct experience with their environment- -playing, observing ,and imitating other people' s activities including their foster - parents . They were provided with less educational materials , toys or activities at home .

A. The patterns of child – rearing in foster families found included :

1. Most foster – children were form the divorced families as well as the families whose parents had to work in the far – off places .
2. Foster - parents were fully , partially and without supported financially by the children's parents.
3. The children adopted their foster - parents' sex roles.
4. The children loved and felt attached to their foster - parents as if they were their natural parents.
5. The foster - parents could make the children accept their family status.
6. The foster - parents were very supportive of everything the children did.

B. The factors affecting child rearing practices of foster families found included :

1. Economic status of the foster – family and financial support from the children's parents.
2. The personality of foster - parents and the children .
3. Age and education of foster - parents .
4. The foster – parents' ways of earning their living and the numbers of members in the family.
5. The children's peers found in the neighborhood.